

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास  
सम्माननीय का.मु. प्रधान न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ  
माननीय न्यायाधीश श्री ओमप्रकाश मिश्र  
फैसला

०७०-CI-०१९२

मुद्दा : उत्प्रेषणयुक्त परमादेश।

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ३३ आनन्द भैरवमार्ग ज्ञानेश्वर स्थित नेपाल  
साहित्य प्रकाशन केन्द्रका प्रोपाईटर मोहनकुमार उपाध्याय.....१

पुनरावेदक  
निवेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व कार्यालय काठमाडौं क्षेत्र नं.१ बबरमहल.....१  
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट.....१  
ऐ.का महानिर्देशक.....१

प्रत्यर्थी  
विपक्षी

पुनरावेदन अदालतमा फैसला गर्ने:- माननीय न्यायाधीश श्री राजेन्द्रप्रसाद पराजुली  
माननीय न्यायाधीश श्री हरिकुमार पोखरेल  
पुनरावेदन अदालत पाटन

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।९।१८ को फैसला उपर निवेदकको  
तर्फबाट न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ बमोजिम यस अदालतमा पेश हुन आएको  
प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छ:-

निवेदक फर्मले विगत ३ दशकदेखि विद्यालय तहको पाठ्यपुस्तक तथा साहित्यिक  
पुस्तकहरूको प्रकाशन, मुद्रण, खरिद एवं बिक्रीको कारोबार गरी आएको छ। यसै क्रममा  
केही विद्यालयहरूले विद्यार्थीको लागि आवश्यक पाठ्यपुस्तकको माग गरे अनुसार पुस्तकको

व्यवस्था गरी बिक्री गर्दै आएका थियौं। यो फर्मसँग पुस्तक बिक्री गर्ने एकाधिकार छैन। यसका ग्राहक भनेका जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र, विद्यार्थी र पुस्तक पसल नै हुन। ग्राहकले पाठ्यपुस्तक लगायतका सामग्री माग गर्ने तर आफ्नो मुद्रण उपकरण नभएकोले अन्यत्रबाट कापी खरिद गरी वा मुद्रण गर्न अर्डर गरी ग्राहकको माग बमोजिम कापी समेत उपलब्ध गराई आएका छौं। यो साहित्य प्रकाशन केन्द्रको मुख्य कारोबार विद्यालय स्तरीय साहित्यिक पुस्तकहरूको बिक्री नै हो। ग्राहकको माग बमोजिम आफ्नो व्यवसायलाई वृद्धि गर्नको लागि कापीहरू उपलब्ध गराई आफ्नो व्यवसायलाई निरन्तरता दिई कानून बमोजिम वुझाउनु पर्ने राजस्व रकम नियमित रूपमा बुझाएका छौं।

आ.व. २०६३।०६४ मा रू. १,०७,२५,३००।- को बिक्री देखाई मिति २०६४।९।२७ मा विपक्षी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाडौं क्षेत्र नं. १ मा आय विवरण पेश गरेकोमा सो कार्यालयले बिना आधार र कारण मिति २०६८।२।१८ मा बिक्री भन्दा बढी अर्थात् रू. ६,०१,८४,४२९।- संशोधित बिक्री कायम गरी मिति २०६८।२।२२ मा संशोधित करको जानकारी गराएको छ। तर त्यसरी बढी रकम कायम गर्ने आधार भने देखाईएको छैन। कर निर्धारण गर्दा लिईएको आधारहरूमा जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेडको रू. १२,९६,०४०।-, मोर्डन इन्डियन स्कुल र सेन्ट मेरिज स्कुलको रू. ५९,६३,३२९।- कारोबार तथा लेजरबाट प्राप्त तथ्याङ्कको जोड जम्मा गरेर करदाताले प्रमाणित गरेको रू. ५,२९,२५,१००।- करदाताले आय विवरणमा देखाएको बिक्री (घटाउने) रू. १,०७,२५,३००। समेत जम्मा रू. ४,९४,५९,१२९। को आय विवरण देखाई कुल नाफाको २१.०५७% ले हुने रू. १,४,१४,६८०। लाई कर योग्य आय कायम गरी ७०,९०,९५१। कर शूलक र व्याज समेत माग गरिएको छ।

सो कार्यालयको संशोधित कर निर्धारणको निर्णयमा चित्त नबुझेकाले सो निर्णयमा पुनरावलोकन गरी पाउन आन्तरिक राजस्व विभागमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ (१) बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि दिएको निवेदनमा सो विभागले दाखिला गर्न

बाँकी रू. ७०,९०,९५१। को एक तिहाई रू. २३,६३,६५०।३३ धरौट नराखेको हुँदा तथ्यमा प्रवेश गरी निर्णय गर्न नमिल्ने भनी प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन नै खारेज हुने गरी मिति २०६८।९।५ मा निर्णय गरेको रहेछ। प्रत्यर्थी विभागले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(१) को निवेदन खारेज गरेबाट ऐनको दफा ७२ तथा दफा १३५ ले प्रदान गरेको अधिकार विवेक सम्मत प्रयोग भएको मान्न मिल्दैन। विभागबाट निवेदकले निवेदनमा लिइएका आधार तथा पेश भएका प्रमाणहरूको कुनै विवेचना नै नगरी निवेदन खारेज गरी विपक्षी कार्यालयबाट भएको त्रुटिपूर्ण कर निर्धारणलाई नै अनुगमन र पुनरावलोकन गर्न इन्कार गरेकोमा यस्तो कानून विपरीतको काम कारवाही उचित ठहर्याई उपचारको मार्ग अवरूद्ध गर्ने गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(१) र (६) को कानूनी व्यवस्थालाई संकुचित गरी निर्णय गर्न मिल्दैन।

त्यसमा पनि २०६० सालको रिट नं. ३४४६ निर्णय मिति २०६२।१२।९ मा संजय सुरेका विरुद्ध अर्थ मन्त्रालय समेत भएको मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट न्यायिक, अर्ध न्यायिक वा प्रशासकीय कार्य गर्ने अधिकारीले कानूनले तोकेको कार्यविधि वा प्रक्रियालाई अक्षरशः पालना गर्नु पर्ने हुन्छ। प्रक्रिया र कार्यविधि पालना नगरी भएको काम कारवाहीले कानूनी मान्यता पाउन सक्दैन भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको छ। आ.व. २०६३।०६४ मा निवेदक फर्मले मोर्डन इन्डियन स्कुललाई कापी र किताब बिक्री गरेको भनी कर निर्धारण गरिएको छ र कारोबार स्थलबाट वरामद गरी ल्याएको भनी लेजर बुकबाट करदाताले प्रमाणित गरे अनुरूप बढी रकमको बिक्री गरेको भनी कर निर्धारण गरेको छ। विपक्षीहरूको उक्त कार्य उल्लिखित प्रतिपादित सिद्धान्त विपरीत छ।

अतः प्रत्यर्थी आन्तरिक राजस्व कार्यालयको मिति २०६८।२।१८ को निर्णय पर्चा, मिति २०६८।२।२२ मा जारी भएको संशोधित कर निर्धारणको पत्र, र प्रत्यर्थी विभागबाट भएको मिति २०६८।९।५ को निर्णय उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(१) बमोजिमको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदनमा दफा

११५(६) बमोजिमको धरौटी रकम बुझाउन बाध्य नगर्नु भनी परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराले नेपाल साहित्य प्रकाशन केन्द्रले पुनरावेदन अदालत पाटनमा दिएको रिट निवेदन।

यसमा विपक्षीहरूबाट बाटाका म्याद बाहेक १५ दिन भित्र लिखित जवाफ मगाउनु भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति मिति २०६९।४।२ को आदेश।

सेन्ट मेरिज र मोर्डन इन्डियन स्कुलको पाठ्यपुस्तक बेच्न इजाजत पाएको साहित्य प्रकाशन केन्द्रले अभिभावकलाई बिल नदिई बुक लिष्ट मात्र दिई राजश्व ठगेको उजुरीको आधारमा कार्यालयबाट कर परीक्षणको लागि छनोट गरि मिति २०६७।१२।२२ मा आय कर र मूल्य अभिवृद्धि कर छानवीनको क्रममा निवेदकको कारोबार स्थलबाट कब्जामा लिएका रजिष्टर र लेजर लगायतका अन्य कागजातहरू विश्लेषण गरी कर परीक्षण हुँदा आयमा समावेश गर्नु पर्ने रकम आयमा समावेश नगरेको र कर कट्टी गर्न नमिल्ने रकम दावी लिएको देखिएकोले आयकर ऐन, २०५८ ले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरी मिति २०६८।२।१८ मा रु. १,१०,६८,७०५।६४ करयोग्य आय कायम गरी रु. ७०,९०,९५१।- कर, शूलक र व्याज समेत माग गरी मिति २०६८।२।२२ मा संशोधित कर निर्धारण गरिएको हो।

मोर्डन इन्डियन स्कुलको मिति २०६७।१२।२५ को पत्रमा आ.वं. ०६३।०६४ देखि ०६७।०६८ सम्म विद्यार्थीहरूको किताब कापी नेपाल साहित्य प्रकाशनलाई बिक्री वितरणको व्यवस्था गरिएको भन्ने जवाफ आएको छ। त्यसै गरी सेन्टमेरिज स्कुलको मिति २०६८।१।२ को पत्रबाट विगत १० वर्षदेखि कक्षा १ देखि ५ सम्म नेपाल साहित्य प्रकाशन केन्द्रका पुस्तकहरू यस स्कुललाई वितरण गर्दै आएको र उक्त पुस्तकहरू सिधै अभिभावकहरूलाई बिक्री गरेको देखिएको छ। उल्लेखित २ स्कुल बाहेक लेजरमा रहेको बिक्री निवेदकले मेरो हो भनी स्वीकार गरेको तथ्यलाई मनन गरी कारोबार स्थलबाट वरामद गरिएको ०६७।०६८ मा उल्लेखित स्कुलहरूलाई कापी किताब आपूर्ति गरेको

आधारमा यस भन्दा अगाडिका आ.व. हरूमा वार्षिक २०% का दरले कारोबार फरक भएको मानी २०% घटाई विगत वर्षहरूको बिक्री कायम गरि आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम निवेदकलाई सफाईको मौका दिएको र प्राप्त जवाफको विश्लेषण गरी ऐनको दफा १०२ बमोजिम कर निर्धारण गरेको कार्य कानून सम्मत हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराले विपक्षी आन्तरिक राजस्व कार्यालय काठमाण्डौ क्षेत्र नं. १ को तर्फबाट पेश भएको लिखित जवाफ।

यस विभागबाट प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन उपर मिति २०६८।९।५ मा भएको निर्णयमा चित्त नबुझेमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्न सक्ने व्यवस्था भएको र सोही व्यवस्था अनुसार यस विभागको निर्णयमा चित्त नबुझे पुनरावेदन गर्न निवेदकलाई मौका प्रदान गर्ने समेत निर्णय भएको हुँदा क्षेत्राधिकार बाहिर गै दायर भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभाग र महानिर्देशकको तर्फबाट पेश भएको लिखित जवाफ।

निवेदकले गरेको कारोबारको आयमा प्रमुख कर अधिकृतले निर्णय गरी मिति २०६८।२।१८ मा आयकर निर्धारण गरेको र मिति २०६८।२।२२ मा दिएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर गरी पाउन विभागका महानिर्देशक समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा उक्त निवेदन निवेदकले धरौट नराखेको कारणले खारेज हुने ठहरी मिति २०६८।९।५ मा निर्णय पर्चा भएको देखिन्छ। आय कर ऐन, २०५८ को दफा ११६ मा आन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्ने छ भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। तर निवेदकले उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको रिट निवेदन दायर गरेको देखिन्छ। यस्तो रिट निवेदन कानूनले बैकल्पिक उपचारको बाटो निर्धारण नगरेको अवस्थामा मात्र सक्रिय हुन्छ। कानूनले बैकल्पिक बाटो देखाएको अवस्थामा रिट

क्षेत्राधिकार नभई कानूनले निर्धारण गरेको मार्ग नै अवलम्बन गर्नु पर्दछ। रिटको मार्ग होइन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने हुँदा कानूनले निर्धारण गरेको मार्ग अवलम्बन नगरी रिट क्षेत्रबाट निवेदक अदालत प्रवेश गरेको हुँदा प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।९।१८ को आदेश।

पुनरावेदक फर्मले एक आर्थिक वर्षमा गरेको कारोबारको आय र व्याय विवरण भरी कर विवरण पेश गरेकोमा कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी बिक्री कर निर्धारण गरे उपर पुनरावेदकले आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन दिएकोमा सो विभागका महानिर्देशकले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(६) बमोजिमको विवादित रकमको एक तिहाई धरौट नराखेको भन्ने आधारमा निवेदन नै खारेज गरेकोले सो निर्णय बदर गरी पाउन पुनरावेदन अदालतमा उत्प्रेषण समेतको रिट निवेदन दिएको हो। सो अदालतले पनि मिति २०६९।९।१८ मा आन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेमा रिटक्षेत्रबाट उपचार नपाउने भनी रिट निवेदन खारेज गरेको छ।

आन्तरिक राजस्व विभागले धरौट नराखेको भनी र पुनरावेदन अदालत पाटनले रिट क्षेत्रबाट उपचार नपाउने कुरा उल्लेख गरेपछि न्यायको खातिर निरन्तर प्रयत्नशिल भै यस अदालतमा पुनरावेदन गर्न आएका छौ। प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन खारेज भएपछि न्याय पाउने आधार समाप्त भएको छ। न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ८ (२) ले पुनरावेदन अदालतलाई आफ्नो प्रादेशिक अधिकारक्षेत्रभित्र कुनै निकाय वा अधिकारीले कुनै व्यक्तिको कानून प्रदत्त हकमा आघात पुऱ्याएमा सो हकको प्रचलनको लागि उत्प्रेषणको आदेशले गलत एवं गैर कानूनी निर्णय बदर गर्ने र आवश्यक आदेश जारी गर्ने क्षेत्राधिकार हुँदा हुँदै पनि प्रत्यर्थी निकायको निर्णय बदर गरेको छैन।

अर्धन्यायिक निकायले गरेको कानून प्रतिकूलको कार्य सच्याउन रिट क्षेत्र नै आकर्षित हुने हुँदा आन्तरिक राजस्व कार्यालयको मिति २०६८।२।१८ को निर्णय पर्चा, मिति २०६८।२।२२ मा जारी भएको संशोधित कर निर्धारणको पत्र, आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।९।५ को निर्णय र पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।९।१८ को आदेश उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(६) बमोजिमको रकम बुझाउन बाध्य नगर्नु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराले निवेदक फर्मले यस अदालतमा गरेको पुनरावेदन।

नियमबमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी हेर्दा पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।९।१८ को आदेश मिलेको छ, छैन ? पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होईन ? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखियो।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा पुनरावेदकले नेपाल साहित्य प्रकाशन केन्द्रको नामबाट विद्यालय तहको पाठ्यपुस्तक तथा साहित्यिक पुस्तकहरू प्रकाशन, मुद्रण र खरिद बिक्री गरी ग्राहकलाई बिक्री गर्दै आएको र कारोबारको आधारमा आ.व. २०६३।०६४ को आय विवरण पेश गरेकोमा विपक्षीले मैले कारोबार गरे भन्दा बढी आय कायम गरी विपक्षी कार्यालयका प्रमुख कर अधिकृतले मिति २०६८।२।१८ मा निर्णय पर्चा गरी मिति २०६८।२।२२ मा संशोधित कर निर्धारण आदेशको पत्र दिनु भएकोमा त्यस उपर चित्त नबुझी विपक्षी आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन दिएकोमा विवादित कर रकमको एक तिहाईका दरले हुन आउने रकम धरौट राखी पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिनु पर्नेमा त्यस्तो रकम धरौट नराखी निवेदन दिएकोले निवेदन खारेज हुने ठहर गरी विभागका महानिर्देशकले मिति २०६८।९।५ मा गर्नु भएको निर्णय उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी परमादेशको आदेश जारी गरी पाउन पुनरावेदन अदालत पाटनमा रिट

निवेदन दिएको देखिन्छ। सो अदालतले मिति २०६९।९।१८ मा कानूनी मार्ग अबलम्बन नगरेको भनी रिट निवेदन खारेज हुने गरी गरेको आदेशमा चित्त नबुझाई यस अदालतमा प्रस्तुत पुनरावेदन गरेको देखिन्छ।

प्रस्तुत विवादमा प्रत्यर्थी आन्तरिक राजस्व कार्यालयका प्रमुख कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी गरेको निर्णय उपर पुनरावेदकको तर्फबाट परेको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन विवादित रकमको एक तिहाई नगद धरौट नराखेको हुँदा निवेदन खारेज हुने ठहर्‍याई प्रत्यर्थी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०६८।९।५ मा निर्णय भएको देखिन्छ। उक्त निर्णय उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी पुनरावेदकले दायर गरेको प्रस्तुत रिट निवेदनमा पुनरावेदन अदालत पाटनले आन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने व्यवस्था भएकोमा रिट क्षेत्रबाट अदालत प्रवेश गरेको हुँदा तथ्यमा प्रवेश गरी न्याय निरोपण गर्न नमिल्ने भन्ने व्यहोराले रिट निवेदन खारेज गरेको देखिन्छ।

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६(१) मा दफा ११५ बमोजिम विभागमा दिएको निवेदन उपर भएको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्ने छ भन्ने व्यवस्था भएको देखिन्छ। पुनरावेदक फर्मले आन्तरिक राजस्व विभागमा ऐनको दफा ११५ बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन दिएको तथ्यमा विवाद छैन। प्रस्तुत विवादमा आन्तरिक राजस्व कार्यालयका प्रमुख कर अधिकृतले गरेको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय उपर पुनरावेदकको तर्फबाट आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन परेकोमा सो विभागले उक्त प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन खारेज गरेको देखिन्छ। आन्तरिक राजस्व विभागले कुनै व्यक्ति वा फर्मको ऐनको दफा ११५(१) बमोजिमको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन खारेज गरेमा समेत उपर सोही ऐनको दफा ११६(१) बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने कानूनी व्यवस्था भएको देखिन्छ। कानूनले स्पष्ट रूपमा कुनै निकाय वा



अधिकारीले गरेको निर्णय वा निर्णय पर्चा उपर अर्को कुनै निकायमा पुनरावेदन लाग्ने छ भन्ने व्यवस्था गरेको छ भने कानूनले गरेको व्यवस्थालाई अदालतले सोही बमोजिम अनुशरण गर्नु पर्दछ ।

रिट क्षेत्रबाट अदालत प्रवेश गर्नका लागि साधारण अधिकारक्षेत्रको मार्ग समाप्त भएको हुनु पर्दछ। साधारण अधिकारक्षेत्रको मार्ग कानूनले दिई रहेको अवस्थामा असाधारण अधिकारक्षेत्रबाट न्याय निरोपण गर्न मिल्दैन। साधारण अधिकारक्षेत्रको मार्ग नै अवलम्बन गर्नु पर्दछ। कानून बमोजिम पुनरावेदकले प्रत्यर्थी विभागको निर्णय उपर साधारण अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्न पाउने कानूनी हक हुँदा हुँदै असाधारण अधिकारक्षेत्रको वैकल्पिक मार्गबाट निर्णय गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ (१) मा भएको विधायिकी व्यवस्था निस्प्रभावी हुने तथ्य विदितै छ। पुनरावेदकले उठाएका प्रश्नहरूको निरोपण राजस्व न्यायाधिकरणबाट पुनरावेदनको रोहमा हुन सक्ने अवस्थामा अदालतबाट हस्तक्षेप गरी बोल्नु अधिकारक्षेत्र सम्बन्धी मान्य सिद्धान्त र न्यायपालिकाले हालसम्म अवलम्बन गर्दै आएको अभ्यासको समेत प्रतिकूल हुन्छ ।

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ८ (२) ले पुनरावेदन अदालतलाई आफ्नो प्रादेशिक अधिकारक्षेत्रभित्रका कुनै निकाय वा अधिकारीले गरेको निर्णय बदर गर्न उत्प्रेषणको आदेश जारी गर्ने अधिकार भए पनि साधारण निकायले कानून बमोजिमको कार्यविधि अवलम्बन नगरेमा, निर्णयमा कानूनी त्रुटि विद्यमान भएमा, हुँदै नभएको अधिकारक्षेत्र ग्रहण गरेमा वा भएको अधिकारक्षेत्रको बढी प्रयोग गरेमा वा दुरुपयोग गरेमा, कानूनी कर्तव्यको पालना नभएमा वा कलुषित निर्णय गरेमा मात्र त्यस्तो निर्णय बदर गर्न उत्प्रेषणको आदेश जारी हुने हो। प्रस्तुत मुद्दामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ को उपदफा (१) ले स्पष्ट रूपमा आन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने व्यवस्था गरेकोमा पुनरावेदकले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन नगरी रिट क्षेत्रबाट पुनरावेदन अदालतमा प्रवेश गरेको अवस्थामा पुनरावेदन अदालतले रिट

क्षेत्रबाट न्याय निरोपण हुन नसक्ने भनी गरेको आदेशमा त्रुटि नदेखिँदा हुने हुँदा पुनरावेदकको जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

अतः पुनरावेदन अदालत पाटनले मिति २०६९।९।१८ मा रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्‍याई गरेको फैसला (आदेश) मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु।

का.मु. प्रधानन्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- भीमबहादुर निरौला

ईति सम्बत २०७१ साल फाल्गुण महिना ११ गते रोज २ शुभम.....।